

ARTUR NOWAK
JOANNA WITKOWSKA

ANALIZA DZIAŁAŃ SIŁ ZBROJNYCH PODCZAS WOJNY DOMOWEJ W SYRII W LATACH 2010-2015 ORAZ DETERMINANTY PROWADZĄCE DO REAKCJI ŚWIATOWYCH MOCARSTW WOBEC KONFLIKTU

PRZEBIEG WOJNY DOMOWEJ W SYRII.

Za faktyczną datę wybuchu wojny domowej w Syrii można przyjąć dzień 27 września, kiedy to bojownicy Wolnej Armii Syrii podjęli pierwszą, zakrojoną na szeroką skalę akcję zbrojną. Ich celem stało się miasto Ar-Rastan, które opanowali 30 września¹. Jednak siły WAS nie wystarczyły, aby utrzymać je na dłużej. Po mocnym kontrataku wojska syryjskie odbiły miasto 2 października, po czym brutalnie rozprawiły się z opozycją, dokonując aresztowania około 3 tysięcy osób. W Hims do pierwszego poważnego starcia pomiędzy siłami rządowymi a WAS doszło 28 października. W zaciętych walkach oprócz 20 żołnierzy zginęło 21 cywilów². W czasie ostrzału miasta i starć zbrojnych pomiędzy siłami rządowymi a WAS trwającymi od 3 do 14 listopada odnotowano śmiertelne ofiary zarówno wśród żołnierzy, jak i rebeliantów³.

Dnia 16 listopada WAS dokonała pierwszego ataku na obiekty sił rządowych, a 20 listopada z granatników RPG ppanc. jej bojownicy ostrzelali siedzibę Partii Baas. Dnia 24 listopada po ataku na lotniczą bazę pod Hims zginęło 10 żołnierzy, w tym 6 pilotów⁴. Ataki bojowników WAS stały się coraz śmielsze, a regularne walki z siłami rządowymi, których morale spadało coraz bardziej, co przejawiało się w licznych dezercjach, stały już na porządku dziennym. Dnia 20 grudnia na stronę rebeliantów przeszło 3 tysiące żołnierzy stacjonujących w Dżabal al-Zawija, a do połowy stycznia 2012 roku z armii syryjskiej zdezerterowało w sumie około 40 tysięcy żołnierzy. Połowa z nich zasiłała WAS⁵.

¹ https://www.money.pl/archiwum/wiadomosci_agencyjne/pap/artkul/syria;kolejny;dzien;star-c;w;rastanie;;zabici;po;obu;stronach,114,0,922994.html [dostęp: 15.09.2021 r.].

² <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-15508630>, [dostęp: 15.09.2021 r.].

³ <https://wiadomosci.wp.pl/czolgi-strzelaja-do-cywilow-co-najmniej-20-zabitych-6082136812979329a>, [dostęp: 15.09.2021 r.].

⁴ <https://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/11/201111267754659207.html> [dostęp: 15.09.2021 r.].

⁵ <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-16274529> [dostęp: 15.09.2021 r.].

Mimo obecności od 26 grudnia 2011 roku międzynarodowych obserwatorów z Ligi Państw Arabskich wojska rządowe nie zaprzestały pacyfikacji i ataków na rebeliantów. Państwo tymczasem pogrążało się w coraz większym chaosie, bo obok regularnych walk coraz częściej zdarzały się akty terroru takie jak: wysadzanie gazociągów, porwania czy wybuchy samochodów-pułapek.

Sytuacja w Syrii stała się na tyle poważna, że w próbę zażegnania konfliktu zaangażowało się ONZ. Doprowadziło to do zawieszenia broni, które zaczęło obowiązywać od 12 kwietnia 2012 roku⁶. Rozejm jednak nie był przestrzegany przez żadną ze stron i w efekcie na początku czerwca w prowincji Dara ponownie doszło do ciężkich walk. Była to odpowiedź rebeliantów na rządową masakrę w Huli, gdzie po ostrzelaniu miasta z ciężkiej broni, dokonano masowych egzekucji na cywilach⁷. Dnia 4 czerwca 2012 rebelianci oficjalnie poinformowali o zerwaniu zawieszenia broni i przystąpili do walk „w celu obrony narodu”. W kolejnych dniach toczono ciężkie walki w prowincji Hama, Hims⁸ i w Darze, a od 15 lipca w Damaszku. Bezpośrednim impulsem do ataku rebeliantów na Damaszek i Aleppo była masakra dokonana przez wojsko 12 lipca we wsi At-Trimsa⁹. 18 lipca opozycjoniści z ugrupowania Liwa al-Islam i WAS przeprowadzili atak na budynek biura bezpieczeństwa narodowego. W wyniku samobójczego zamachu śmierć ponieśli wysocy przedstawiciele władzy, w tym minister i wiceminister obrony oraz szef wywiadu. Następnego dnia w odwecie nastąpiła silna ofensywa wojsk rządowych. W jej wyniku rebelianci utracili główne pozycje w Damaszku. Ich formacje zbrojne musiały wycofać się ze stolicy, ale nie zaprzestały ataków¹⁰. Efektem tych walk była najkrwawsza masakra dokonana na przedmieściach stolicy, w miasteczku Daraja, w której zginęło od 400 do 633 osób¹¹. Równolegle z walkami w Damaszku 20 lipca 2012 roku rozpoczęły się walki w Aleppo. Do 26 lipca połowa miasta znalazła się w rękach rebeliantów, a pod koniec września walki przeniosły się już do centrum miasta. Szacuje się, że w połowie października po stronie rebeliantów w Aleppo walczyło ponad 20 tysięcy bojowników w tym wielu zahartowanych w bojach fundamentalistów przybyłych z Afganistanu, Iraku i Pakistanu¹².

W tej fazie walk rebelianci starali się przejąć kontrolę nad jak największą ilością baz wojskowych, które stały się dla nich źródłem zaopatrzenia w niezbędną broń, zwłaszcza ciężką. Jednocześnie był to sposób na osłabienie reżimowej armii. I tak 18 listopada WAS zajęła bazę 46. Regimentu, która była największą bazą wojskową w tej części

⁶ <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiate,2/rezim-asada-dotrzyma-slowa-od-dzis-zawieszenie-broni,206379.html>, [dostęp: 15.09.2021 r.].

⁷ <https://wiadomosci.wp.pl/kofi-annan-potepia-masakre-w-huli-to-przerazajaca-zbrodnia-6082127807906433a>, [dostęp: 15.09.2021 r.].

⁸ <https://wiadomosci.wp.pl/syria-na-krawedzi-totalnej-wojny-domowej-6082127523754625a>, [dostęp: 15.09.2021 r.].

⁹ http://wyborcza.pl/1,76842,12125825,200_zamordowanych_Najwieksza_masakra_w_Syrii_od_poczatku.html, [dostęp: 15.09.2021 r.].

¹⁰ http://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/1,114873,12148297,Zamach_w_Syrii_Zgineli_szeft_resortu_obrony_i_szwagier.html, [dostęp: 15.09.2021 r.].

¹¹ http://www.vdc-sy.info/index.php/en/reports/1416077089#.W_wRWDhKjIU [dostęp: 15.09.2021 r.].

¹² <https://wiadomosci.wp.pl/smiglowce-ostrzelaly-aleppo-syryjskie-wojska-szykuja-sie-do-decydujacego-ataku-6082124397621889a> [dostęp: 15.09.2021 r.].

kraju.¹³ Kolejnym znaczącym sukcesem było zablokowanie pod koniec tego samego miesiąca lotniska w Damaszku,¹⁴ a 22 grudnia zajęcie bazy 135 Brygady Piechoty¹⁵.

Sukcesy opozycji sprawiły, że władza posunęła się do skrajnych rozwiązań i 23 grudnia 2012 roku siły prezydenta Asada po raz pierwszy w walce z rebeliantami użyły broni chemicznej, zrzucając na oblegane dzielnice Hims bomby z trującym gazem¹⁶.

Przełom roku 2012 i 2013 to również nieustające ataki rebeliantów na bazy wojskowe i lotniska. Walki stały się coraz bardziej zaciekle i pociągały za sobą coraz więcej zabitych. Sam marzec 2013 roku przyniósł ponad 6 tysięcy ofiar śmiertelnych i był najkrwawszym miesiącem od rozpoczęcia konfliktu w Syrii. W kwietniu, przy silnym wsparciu Hezbollahu i Armii Obrony Narodowej siły rządowe przystąpiły do kontrataku z powodzeniem realizując plan odbijania miast i baz wojskowych opanowanych wcześniej przez rebeliantów¹⁷.

Tymczasem w syryjskiej opozycji różnorodność poglądów, a także i celów szybko zaowocowała wewnętrznym konfliktem. Gdy 10 kwietnia 2013 roku szef Frontu Obrony Abu Mohamed al-Golani oficjalnie podporządkował swoje siły liderowi Al-Kaidy, Ajmanowi Az-Zawahiriemu wojna domowa z wojny o władzę przekształciła się w wojnę typowo wyznaniową. Tysiące dżihadystów, które ściągnęły do Syrii z całego świata, rozpoczęły walkę o utworzenie tam kalifatu. Tym samym wojna nabrała multilateralnego charakteru, ponieważ wytworzyła się sytuacja, w której na różnych płaszczyznach ścierało się ze sobą pięć różnych stron. Były to: siły rządowe wierne prezydentowi Asadowi, Wolna Armia Syrii i wspierające ją ugrupowania, Syryjski Front Islamski i Syryjski Front Wyzwolenia Islamu, Kurdowie z Powszechnymi Jednostkami Obrony oraz dżihadyści z Dżabhat al-Nusra i ISIS. Dnia 22 listopada 2013 rebelianci skupieni wokół Syryjskiego Frontu Islamskiego i Syryjskiego Frontu Wyzwolenia Islamu powołali do życia Front Islamski, który był odpowiedzią na szybko rosnącą pozycję ISIS w szeregach opozycji¹⁸. Już 2 stycznia 2014 roku na terenach opanowanych przez rebeliantów doszło do otwartej wojny pomiędzy syryjską opozycją zrzeszoną w Syryjskim Froncie Rewolucyjnym powstałym w grudniu 2013 roku, armią mudżahedinów powołaną 3 stycznia 2014 roku, Frontem Islamskim i dżihadystami z Dżabhatan-Nusra a ISIS. W pierwszych miesiącach Państwo Islamskie znalazło się w odwrocie. Do ofensywy przystąpiło dopiero po wygranej bitwie z Dżabhatan-Nusra o Marakdę w dniach od 21 do 29 marca 2014 roku¹⁹. Równocześnie na wielu frontach udane operacje prowadziła armia rządowa, dla której bezsprzecznym ułatwieniem w odzyskiwaniu pozycji były konflikty i walki między sobą

¹³ https://now.mmedia.me/lb/en/newsyrialatestnews/syria_rebels_set_up_camp_on_hilltop_base_46 [dostęp: 15.09.2021 r.].

¹⁴ <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiata,2/syria-odcieta-od-swiata-nie-dziala-lotnisko-telefony-internet,291653.html> [dostęp: 15.09.2021 r.].

¹⁵ <https://www.reuters.com/article/us-syria-crisis-base/syrian-rebels-say-capture-military-base-seize-weapons-idUSBRE8BM0B920121223> [dostęp: 15.09.2021 r.].

¹⁶ <https://nt.interia.pl/raporty/raport-wojna-przyszlosci/bron/news-w-syrii-uzyto-halucynogennej-broni-chemicznej.nId,770017> [dostęp: 15.09.2021 r.].

¹⁷ <https://www.tvn24.pl/hezbollah-bedzie-dalej-stal-przy-asadzie-nic-sie-nie-zmieni,333048.s.html> [dostęp: 15.09.2021 r.].

¹⁸ <http://www.politykaglobalna.pl/2013/08/czy-zachodnie-media-klamia-w-sprawie-wojny-syryjskiej/> [dostęp: 15.09.2021 r.].

¹⁹ <https://now.mmedia.me/lb/en/newsyrialatestnews/541492-syrian-army-retakes-key-post-in-regime-bastion-latakia> [dostęp: 15.09.2021 r.].

sił opozycyjnych. Ofensywa wojsk rządowych szybko się jednak „wypaliła”, natomiast rebelianci ponownie poczęli systematycznie wypierać siły reżimowe z kolejnych, terenów odnosząc przy tym coraz bardziej spektakularne sukcesy, takie jak chociażby zablokowanie przez miesiąc, bo aż do 27 sierpnia 2014 roku lotniska w Hamie²⁰, gdzie dla sił powietrznych produkowane były bardzo skuteczne bomby beczkowe. Tendencja ta odwrócona została dopiero wtedy, gdy do wojny na prośbę prezydenta Asada włączyła się Rosja. Dnia 30 października 2015 roku rosyjskie samoloty zrzucały bomby na kryjówki rebeliantów w prowincjach Hims i Hama oraz na ich centra dowodzenia w tzw., „górzystych rejonach” Syrii²¹.

W połowie lipca 2016 roku armia syryjska przejęła ostatnią drogę zaopatrzeniową Aleppo, największego miasta, a zarazem najważniejszej prowincji z punktu widzenia gospodarczego Syrii i tym samym wokół wschodnich dzielnic miasta mocno zacisnęła pierścień oblężenia²². Sukcesy te były wynikiem zmian kadrowych na kluczowych stanowiskach dowodzenia, silnego wsparcia rosyjskich samolotów dokonujących nalotów na pozycje rebeliantów, przybycia posiłków w postaci irańskiej milicji i innych formacji zbrojnych. Po stronie rządowej oprócz doborowych jednostek Gwardii Republikańskiej SAA oraz oddziałów Tiger Force dowodzonych przez charyzmatycznego płk. Suhail „Tiger” al-Hassana walczyły jeszcze:

- iracka milicja Harakat al Nujaba,
- palestyńska milicja Liwa al-Quds (Jerusalem Brigade),
- libański Hezbollah, w tym elitarny batalion Al-Radwan (Grupa Bojowa Radwan),
- doradcy, specjaliści i siły specjalne z Rosji i Iranu²³.

Liczebność formacji zbrojnych wspieranych przez zewnętrznych sojuszników Syrii, taktyka oraz używana broń w bitwie o Aleppo to charakterystyczne cechy dla całego przebiegu walk w ogarniętej konfliktem zbrojnym Syrii.

POLITYKA ŚWIATOWYCH MOCARSTW WOBEC WOJNY DOMOWEJ W SYRII.

Pierwsze reakcje światowych mocarstw nastąpiły zaledwie kilka dni po rozpoczęciu zamieszek w Syrii. Sekretarz Stanu USA Hillary Clinton potępiła krwawe pacyfikowanie demonstrantów. Jednocześnie w swoim oświadczeniu stanowczo wykluczyła zaangażowanie wojsk amerykańskich w Syrii²⁴. Dnia 25 kwietnia 2011 roku Tommy Vietor – rzecznik Białego Domu poinformował media o rozważaniu przez rząd amerykański decyzji o nałożeniu sankcji na Syrię. Ich celem byłoby skłonienie sił wiernych prezydentowi Baszszarowi al-Asadowi do zaprzestania niezwykle brutalnych metod tłumienia protestów antyrządowych. Groźba nałożenia sankcji nie przyniosła zamierzonego efek-

²⁰ <https://www.middleeasteye.net/news/syria-rebels-advance-hama-province-476738550> [dostęp: 15.09.2021 r.].

²¹ <https://www.tvn24.pl/raporty/rosyjskie-naloty-w-syrii-rosjanie-bombarduja-syrie,1012> [dostęp: 15.09.2021 r.].

²² <https://forsal.pl/artykuly/958207,syria-sily-rzadowe-odciely-ostatnia-droge-rebeliantow-do-aleppo.html> [dostęp: 15.09.2021 r.].

²³ <https://www.defence24.pl/ofensywa-w-aleppo-przelom-w-wojnie-w-syrii> [dostęp: 15.09.2021 r.].

²⁴ <https://beta-rc.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiata,2/smierc-pod-damaszkiem-dzien-meczennikow-w-syrii,166351.html> [dostęp: 27.09.2021 r.].

tu²⁵. Skutkiem tego było rozpoczęcie, z ostatecznym terminem do września 2011 roku opracowywanie przez ONZ projektu rezolucji odnośnie do sytuacji w Syrii.

Pierwszym posunięciem wobec władz syryjskich było nałożenie przez Unię Europejską kary pieniężnej na 13 najważniejszych osób w państwie. Sankcje te obejmowały między innymi Mahera al-Asada, brata Baszszara al-Asada²⁶. Kolejny krok uczynił ówczesny premier Wielkiej Brytanii – David Cameron, który dnia 7 czerwca 2011 roku ogłosił, że wraz z Francją zgłaszają projekt rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ, mający na celu potępienie poczynań władz syryjskich wobec demonstrantów²⁷. Pomimo wspierania przez Wielką Brytanię wywierania nacisku dyplomatycznego względem Asada po masakrze, do której doszło w Hamie pod koniec lipca 2011 roku, zdecydowano o wykluczeniu jakichkolwiek działań militarnych na terenie Syrii²⁸. Równie szybko jak Wielka Brytania zareagowały Stany Zjednoczone. Pierwsze żądania o zaprzestanie represji wobec obywatele syryjskich pojawiły się już 11 czerwca 2011 roku. Waszyngton jednocześnie oskarżył władze syryjskie o celowe doprowadzenie do kryzysu humanitarnego²⁹. W sierpniu 2011 roku amerykańskie Ministerstwo Skarbu wprowadziło nowe sankcje finansowe, które były wymierzone w Centralny Bank Syrii. Barack Obama wezwał do natychmiastowego zaprzestania brutalności wobec cywilów³⁰. Bez głosu nie pozostały również takie kraje jak Turcja i Iran. Ahmet Davutoğlu – turecki minister spraw zagranicznych zagroził, że jeśli Asad nie ustąpi, Turcja podejmie „niesprecyzowane kroki”, a sojusznik Syrii – prezydent Iranu Mahmud Ahmadineżad zaapelował o podjęcie rozmów z opozycją.

Rezolucja w sprawie Syrii została przyjęta przez Radę Praw Człowieka ONZ 23 sierpnia 2011 roku. Jej celem było nakłonienie władz syryjskich do współpracy z komisją, która zamierzała zbadać działania wymierzone przeciwko ludności uczestniczącej w protestach antyrządowych, a w tym również możliwych zbrodni przeciwko ludności³¹. Tego samego dnia została powołana Syryjska Rada Narodowa w Stambule. Składała się ona ze 115 opozycjonistów. Przewodniczącym został polityk syryjski Burhan Ghaljun³². Głównym celem Rady było koordynacja oporu przeciw reżimowi. Przeciwko wprowadzeniu rezolucji wobec Syrii opowiedziały się Chiny i Rosja, co doprowadziło do konfliktu pomiędzy stałymi członkami Rady Bezpieczeństwa ONZ³³.

²⁵ <https://wiadomosci.onet.pl/swiat/brutalne-ataki-syryjskiego-wojska/gzmsf> [dostęp: 27.09.2021 r.].

²⁶ <http://biznes.onet.pl/syria-kilku-opozycjonistow-wyszlo-na-wolnosc/fn17f> [dostęp: 27.09.2021 r.].

²⁷ <https://wiadomosci.wp.pl/sarkozy-i-cameron-apeluja-o-pomoc-ue-dla-rebeliantow-6082110411138177a> [dostęp: 27.09.2021 r.].

²⁸ <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiate,2/presja-ma-byc-wieksza-ale-interwencji-nie-bedzie,179826.html> [dostęp: 15.09.2021 r.].

²⁹ <https://wiadomosci.onet.pl/swiat/usa-oskarzaja-syrie-o-powodowanie-kryzysu-humanitarne-go/mjssg> [dostęp: 15.09.2021 r.].

³⁰ <https://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/08/2011818125712354226.html> [dostęp: 15.09.2021 r.].

³¹ <https://news.un.org/en/story/2011/08/383482-syria-security-council-condemns-rights-abuses-and-use-force-against-civilians> [dostęp: 15.09.2021 r.].

³² <https://wiadomosci.wp.pl/maja-dosc-rezimu-stworzyli-wlasna-rade-narodowa-6082141504136321a> [dostęp: 21.09.2021 r.].

³³ <https://wiadomosci.wp.pl/rada-bezpieczenstwa-onz-odrzucila-rezolucje-rosji-ws-syrii-6241345582458497a> [dostęp: 15.09.2021 r.].

Dnia 5 grudnia 2011 roku doszło do przełomowego momentu. Władze Damaszk zezwoliły na wkroczenie na teren Syrii obserwatorów Ligi Państw Arabskich, co dokonało się pod koniec grudnia pod przewodnictwem generała Mustafy Dabiego. Ostatecznie nie pomogło to w wycofaniu wojsk oraz w zaniechaniu ataków na protestujących, a misja obserwatorów 28 stycznia 2011 roku została zawieszona przez Ligę Państw Arabskich³⁴.

Pomimo krwawych scen rozgrywających się w Syrii, Rosja i Chiny nadal podtrzymywały weto wobec wprowadzenia rezolucji, która miała w zamyśle wezwać prezydenta al-Asada do ustąpienia oraz potępienia reżimu. Minister spraw zagranicznych Rosji – Siergiej Ławrow spotkał się w Damaszk z prezydentem Syrii. Wynikiem przeprowadzonej rozmowy było zapewnienie przez rosyjskiego ministra, że Rosja poprze wszelkie działania, które będą miały na celu rozwiązać konflikt syryjski, Ławrow oświadczył, że Baszszar al-Asad wyznaczył wiceprezydenta, który ma za zadanie przeprowadzać rozmowy z opozycją³⁵.

Kolejnym krokiem, jaki podjęły państwa ONZ, by zakończyć wojnę domową w Syrii, była misja pokojowa przeprowadzona przez wysłannika ONZ – Kofi Annana, który spotkał się Baszszarem al-Asadem w marcu 2011 roku w Damaszk. Celem wysłannika było nakłonienie prezydenta Syrii do zaprzestania krwawej pacyfikacji demonstrantów³⁶.

Plan misji zakładał:

- doprowadzenie do rozejmu pomiędzy skonfliktowanymi stronami,
- ewakuowanie osób rannych,
- wycofanie ciężkiej broni z miejsc zamieszkiwanych przez ludność cywilną,
- zapewnienie swobody dziennikarskiej,
- podjęcie dialogu na temat rozwiązywania konfliktu
- niesienie pomocy humanitarnej³⁷.

Kofi Annan udał się również z wizytą do Rosji. W dniach 24-25 marca przeprowadzał rozmowy z Dmitrijem Miedwiediewem, według którego jego misja była jedyną szansą na zakończeniu krwawych pacyfikacji i doprowadzenie do pokoju w Syrii. Skutkowało to przyjęciem przez Syrię 27 marca 2012 planu Kofiego³⁸. Kofi Annan następnie udał się z wizytą do stolicy Chin. Jego wizyty zarówno w Rosji jak i w Chinach były wydarzeniami przełomowymi. Chiny po rozmowach z nim również zaczęły współpracować z ONZ. Władze Pekinu zaapelowały, by plan Annana był przestrzegany zarówno przez władze syryjskie, jak i opozycjonistów³⁹. Po wystosowanych apelach Annan poinformował Radę Bezpieczeństwa ONZ, że władze Damaszk podjęły decyzję o zawieszeniu działań zbrojnych. Miało dojść do tego w ciągu 48 godzin pod nadzorem około 250

³⁴ <https://wiadomosci.wp.pl/liga-arabska-wzmocni-misje-w-syrii-6082134346519169a> [dostęp: 15.09.2021 r.].

³⁵ <http://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/artykuly/592048,lawrow-o-przyszlosci-syrii-powinni-decydowac-sami-syryjczycy.html> [dostęp: 20.09.2021 r.].

³⁶ <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiata,2/syria-armia-asada-atakuje-ostatni-bastion-rebeliantow-pod-damaszkiem,830259.html> [dostęp: 20.09.2021 r.].

³⁷ <https://wiadomosci.onet.pl/swiat/specjalna-misja-onz-wkrotce-w-syrii-przed-przyjazdem-obszernikow/sxtp7> [dostęp: 20.09.2021 r.].

³⁸ <https://wiadomosci.onet.pl/swiat/kofi-annan-pojezdze-do-rosji-i-chin-na-rozmowy-w-sprawie-syrii/gb2ny> [dostęp: 20.09.2021 r.].

³⁹ <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiata,2/annan-w-pekinie-po-prosbie,204999.html> [dostęp: 20.09.2021 r.].

obserwatorów ONZ⁴⁰. Ostatecznie, pomimo złożonych obietnic, władze Syrii nadal kontynuowały działania zbrojne i nie wycofały wojsk z zajętych pozycji⁴¹. W dalszym ciągu trwały krwawe pacyfikacje środowisk antyrządowych.

Momentem zwrotnym w wojnie domowej była masakra w Huli, która miała miejsce 25 maja 2012 roku. To wydarzenie spotkało się z oburzeniem i potępieniem ze strony Francji, Niemiec, a Ban Ki Mun – Sekretarz Generalny ONZ atak w Huli nazwał „pogwałceniem prawa międzynarodowego”⁴². Chiny oraz Rosja również wyraziły swoje zaniepokojenie wydarzeniami w Syrii, jednak nie odniosły się bezpośrednio do winowajców.

Syria to region, w którym o wpływy ekonomiczne i polityczne walczyły dwa bloki. Pierwszy: bliskowschodni (Turcja, Iran, Arabia Saudyjska), drugi: zachodnie mocarstwa (Francja, Niemcy, Wielka Brytania, Stany Zjednoczone) ścierające się z przeciwnymi stanowiskami Rosji i Chin⁴³. Oba kraje posiadające prawo weta w Radzie Bezpieczeństwa ONZ uważały, że w konflikt syryjski nie należy mieszać się militarnie, tylko podjąć próbę rozwiązania go poprzez negocjacje i konsultacje, co skutecznie wstrzymywało działania zbrojne pod mandatem ONZ⁴⁴. Przez kolejne dwa lata mocarstwa intensywnie debatowały i próbowały znaleźć rozwiązanie dla kryzysu w Syrii. Odbływały się konferencje kairskie, spotkania „przyjaciół Syrii”. Dnia 19 lipca 2012 po raz kolejny Rada Bezpieczeństwa ONZ próbowała uchwalić rezolucję, jednak Chiny i Rosja nie ustępowały⁴⁵.

Opracowano następny plan pokojowy, którego wysłannikiem był tym razem algierski polityk Al-Achdar al-Ibrahimi, który udał się do Iranu, by omówić z tamtejszymi władzami propozycje przemian politycznych Syrii, a następnie do Iraku, gdzie wezwał do zawieszenia broni w Syrii⁴⁶. Plan pokojowy Ibrahimego, również zakończył się fiaskiem. Pomimo kolejnych obietnic syryjskiego rządu w czasie kilku dni, w których formalnie miało dojść do zawieszenia broni, na froncie zginęło 439 osób⁴⁷.

W 2014 roku odbywała się konferencja pokojowa „Genewa 2”, w której pokładano duże nadzieje na rozwiązanie konfliktu w Syrii. Pierwsze rozmowy odbyły się w Montreux⁴⁸. Kolejne negocjacje miały mieć miejsce w Genewie, między stronami konfliktu w Syrii, jednak nie doszło do nich ze względu na odrzucenie przez ministra ds. informacji Umrana Ahid az-Zubi postulatów opozycji⁴⁹.

⁴⁰ <https://www.deon.pl/wiadomosci/swiat/art,10207,plan-pokojowy-annana-nie-powiodl-sie.html> [dostęp: 20.09.2021 r.].

⁴¹ <http://wiadomosci.dziennik.pl/swiat/artykuly/406571,premier-turcji-o-wojnie-z-syria.html> [dostęp: 20.09.2021 r.].

⁴² <https://www.aljazeera.com/news/middleeast/2012/05/20125279530938874.html> [dostęp: 20.10.2021 r.].

⁴³ <https://www.pch24.pl/dlaczego-syria-splywa-krwia-,17257,i.html> [dostęp: 20.09.2021 r.].

⁴⁴ <https://www.tvp.info/7626976/swiat/rosja-chiny-i-kraje-azji-srodkowej-przeciw-interwencji-w-syrii/> [dostęp: 20.09.2021 r.].

⁴⁵ <https://wiadomosci.wp.pl/rosja-i-chiny-zawetowaly-rezolucje-w-sprawie-syrii-6082124796597377a> [dostęp: 20.09.2021 r.].

⁴⁶ <https://www.aljazeera.com/news/middleeast/2012/10/2012101592642693233.html> [dostęp: 20.09.2021 r.].

⁴⁷ <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiate,2/wyslannik-onz-i-ligi-arabskiej-do-syrii-ustepuje-z-funkcji,428009.html> [dostęp: 20.09.2021 r.].

⁴⁸ <https://wiadomosci.wp.pl/rozpoczela-sie-konferencja-pokojowa-w-sprawie-wojny-w-syrii-w-montreux-6078985544376961a> [dostęp: 20.09.2021 r.].

⁴⁹ <https://wiadomosci.wp.pl/syryjska-opozycja-grozi-opuszczeniem-rozmow-pokojowych-w-genewie-6027676228153985a> [dostęp: 20.09.2021 r.].

Cały świat z niepokojem obserwował wydarzenia w Syrii do lutego 2014 roku. W marcu 2014 roku z powodu wybuchu konfliktu na Krymie, a miesiąc później wojny na terenie wschodniej Ukrainy uwaga z pogrążonej w wojnie domowej Syrii przeniosła się na poczynania Rosji na terenie Ukrainy. Nowo powstały kryzys zaostrzył stosunki Stanów Zjednoczonych i Rosji. Tuż przed wyborami prezydenckimi w Syrii odbyło się spotkanie „Przyjaciół Syrii”, na którym William Hague – Minister spraw zagranicznych Wielkiej Brytanii ogłosił, że zwiększy wsparcie militarne dla opozycjonistów. Te słowa skrytykowały władze Damaszku, które uznały, że Francja, USA i Wielka Brytania sabotują mające niedługo odbyć się wybory, co według władzy skutkowało wsparciem dla terrorystów. 3 czerwca 2014 roku w Syrii odbyły się wybory, w których wygranym okazał się Baszszar al-Asad⁵⁰.

ANALIZA DZIAŁAŃ SIŁ ZBROJNYCH PODCZAS WOJNY DOMOWEJ W SYRII W LATACH 2010-2015 ORAZ DETERMINANTY PROWADZĄCE DO REAKCJI ŚWIATOWYCH MOCARSTW WOBEC KONFLIKTU.

Słowa kluczowe: Syria, wojna domowa, Wolna Armia Syrii, Bashar al-Assad

Streszczenie: Artykuł podejmuje problematykę działań sił zbrojnych podczas wojny domowej w Syrii i jest kontynuacją rozważań zapoczątkowanych w artykule „Tożsamość narodowa Syrii i implikacje prowadzące do wybuchu wojny domowej” opublikowanym w nr 6/2020, Zeszytów Naukowych WSKM. Autorzy poddali również analizie działania światowych mocarstw i determinanty ich udziału w konflikcie. Ze względu na złożoność i obszerność materiałów, analizie zostały poddane działania w latach 2010-2015.

Keywords: Syria, civil war, Free Syrian Army, Bashar al-Assad

Abstract: The article deals with the issue of the actions of the armed forces during the civil war in Syria and is a continuation of the considerations initiated in the article, „The national identity of Syria and the implications leading to the outbreak of civil war” published in No. 6/2020, Zeszyty Naukowe WSKM. The authors also analyzed the actions of world powers and the determinants of their participation in the conflict. Due to the complexity and voluminous nature of the materials, activities from 2010 to 2015 were analyzed.

⁵⁰ <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiatea,2/wsparcie-zachodu-dla-syryjskiej-opozycji-destrukcyjne-rosja-my-pracujemy-ze-wszystkimi,428869.html> [dostęp: 20.09.2021 r.].

Bibliografia:

- Dabashi H., *The Arab Spring: The End of Postcolonialism*, Zed Books, London 2012
- Encyklopedia Katolicka, Tom VII, pod red. S. Wielgusa, J. Duchniewskiego, M. Daniluka, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 1997
- Farouk-Sluglett M., Sluglett P., *Iraq Since 1958. From Revolution to Dictatorship*, I. B. Tauris, London & New York 2003
- Freedmen R., *The Middle East Enters the Twenty-first Century*, University Press of Florida, Gainesville 2002
- Fyderek Ł., *Pretorianie i technokraci w reżimie politycznym Syrii*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2011
- Grgies A., *Sprawa kurdyjska w XX wieku*, Dialog, Warszawa 1997
- Jarząbek J., *Siły zbrojne Syryjskiej Republiki Arabskiej w kontekście trwającej wojny domowej*. [w:] *Wschodnioznawstwo* 2013
- Jomma F., *System polityczny Syrii a „Arabska Wiosna Ludów”*. *Reforma państwa czy upadek reżimu?* [w:] *Bunt czy rewolucja? Przemiany na Bliskim Wschodzie po roku 2010*, pod red. Górak-Sosnowska K., Pachniak K., Łódź 2010
- Kucharczyk G., *Pierwszy holocaust XX wieku*, Fronda, Warszawa 2005
- Łoś- Nowak T., *Organizacje w stosunkach międzynarodowych: istota- mechanizmy działania- zasięg*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2009
- McDowall D., *A Modern History of the Kurds*, I.B. Tauris, Londyn 2005
- McHugo J., *Syria. From the Great War to the Civil War*, Saqi Books, Londyn 2014
- Mez A., *Renesans islamu*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1994
- Ożarowski R., *Ideologia na Bliskim Wschodzie* Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2006
- Riccardi A., *Stulecie męczenników. Świadkowie wiary XX wieku*, Klub dla Ciebie, Warszawa 2001
- Seale P., *Asad of Syria. The Struggle for the Middle East*, University of California Press, Berkeley-Los Angeles 1989
- Smoleński P., *Zielone migdały, czyli po co światu Kurdowie*, Czarne, Wołowiec 2016
- Strachota K., *Bliski Wschód w cieniu Państwa Islamskiego*, Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia Centre for Eastern Studies, Warszawa 2014
- Tahiri H., *The Structure of Kurdish Society and the Struggle for a Kurdish State*, Mazda Publisher, Costa Mesa 2007
- Wielka Historia Świata Tom 3 Świat okresu cywilizacji klasycznych, pod red. A. Krawczuka, Oficyna Wydawnicza FOGRA, Kraków 2005
- Zdanowski J., *Bliski Wschód 2011: bunt czy rewolucja?* Oficyna Wydawnicza AFM, Kraków 2011
- Zdanowski J., *Historia Bliskiego Wschodu w XX wieku*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 2010
- Żebrowski J., *Dzieje Syrii od czasów najdawniejszych do współczesności*, Wydawnictwo Akademickie Dialog, Warszawa 2011